

og denne Bøjsendelse er, om jeg saa maa sige, ikke høit stillet her i Landet. Forstaa mig vel: Der sidder i Spidsen for det theologiske Facultet en Mand, som ikke har denne Bøjsendelse, og ham har Regjeringen ladet sidde siden 1825. Jeg siger, at saalænge dette er Tilfældet, kunne vi troe, at der trindt i Landet kan være Røster, som ikke ville pege paa Luthers Bøjsendelse. Frimenigheberne ere et Tilbud; Frimenigheber kunne idetmindste ligesaa godt være et Tilbud som de Tilbud, der ere stete rundt omkring fra Skagen til Hammerhuus eller overalt i Landet, ja, jeg vil sige, at de kunne fremfor dem være det, fordi man maa antage, at det er den religiøse Bevægelse, der leder hen i denne Retning, og at det netop derfor vil være den religiøse Bevægelse om at gjøre, at træde til, hvor Hjælpen er, fordi overalt, hvor den religiøse Bevægelse er, er der en Fristelse til snarere at strække sig for vidt end til at indsnævre sig indenfor sine egne Mure. Den høitærede Minister udtalte Ministeriets Stilling ved første Behandling, idet han sagde, at Ministeriet tilsigtede en virkelig levende Bevægelse, kun uden Brud med Folkekirken og dens Bestemmelser, under Erkjendelse af Folkekirkens Ret, dens „endnu gyldige Regler, dens virkelige Styrelse og Sammenhæng, idet vi kun agte at andrage paa saadanne Forandringer, hvorved denne Sammenhæng kan blive mere levende, fri og aandelig, mindre formel og paa udbortes Maade ved Vaand sammenslutningen.“ Den Bevægelse, der er begyndt, er levende, og for at indkomme den har den høitærede Minister nu forelagt dette Lovudkast. Men jeg spørger: Indeholder dette Lovudkast ikke Farer for, at det Liv, som er tilstede, kan blive brudt, kan navnlig blive brudt i det rette Forhold til Folkekirken? Thi at Brudet med Folkekirken ikke bestaaer i, at en saadan Frimenighed ikke er bestemt indordnet under en Administration, ikke er bestemt indordnet under det stedlige Tilsyn, er for mig aldeles klart; det har viist sig ved dette Tilfælde, at, saavidt jeg erindrer, 72 Præster i den danske Folkekirke have udtalt deres broderlige Enighed med Menighedens Præst, at Ministeriet har, uden Indordning under de kirkelige administrative Forhold, givet denne

Præst et officielt Stempel ved at tillade ham under disse Formers Sagtagelse at ægte. Brudet med Folkekirken kommer først frem — hvad enten man stiller en Administration i Spidsen over en saadan Menighed eller ikke —, det kommer kun frem, ved at denne Menighed stiller sig i skarpt Modsetning til Folkekirken, stiller sig i saa skarpt Modsetning, at den gaar Folkekirkens evangelisk-lutheriske Charakter for nær, eller det stæer derved, at Folkekirkens øvrige Medlemmer støde den fra sig. Nu foreligger der ikke blot det Tilfælde, som jeg nærmest har sigtet til, det paa Fyen, men der foreligger et andet, som jeg alvorlig betragtede ifjor, og som jeg ikke kan løsrive mig fra at betragte ved det foreliggende Lovforslag. Det er den bornholmske Menighed. Det er en Bevægelse, der, som jeg sagde ved 1ste Behandling, i Ungdom og Livlighed maaskee overstred det sømmelige Hensyn, som burde tages til de folkekirkelige Omgivelser, og som derved kom til at staae i et stærkt Forhold til den folkekirkelige Styrelse, hvorfor Folkekirken ogsaa brød med den og lukkede den ude af Kirken, og til Gjengæld brød den i sin Heelhed ogsaa med Folkekirken. Dette Skridt blev siden fortrudt af den Mand, der gjorde det, og af Mange, som sluttede sig til ham, det er offentlig blevet tilbagekaldt, men desuagtet have vi ifjor fra Ministerbænken hørt haarde, meget haarde Udtalelser om denne Mand, og vi have fra Medlemmer her i Salen hørt Tvivl udtale om, hvorvidt en saadan Mand uden at staae, om jeg saa maa sige, offentlig Skrifte for Folkekirken, uden en Tilbagekaldelse paa en ganske særegen Maade ligeoversfor Folkekirken, kunde gjenoptages deri. Og nu vil jeg pege paa, hvad den høitærede Minister sagde ved 2den Behandling, at de to Retninger, der for Tiden især bevæge vor Folkekirke, begge ville komme til at trænge til Valgmenigheber nogenlunde i den Form, som her er foreslaaet, naar de ville blive i Folkekirken. Jeg tror da rigtigt, at jeg tør sige, at for den bornholmske Frimenigheds Vedkommende vil denne Lov ikke, undtagen med en overordentlig Umødelommen fra Regjeringens Side, komme til at virke heldbringende; thi, som jeg sagde, ifjor da havde vi en Minister, der udtalte, at han ikke kunde anvende et saadan